

1. Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Davranışsal yaklaşım, tamamen insanların gözlenebilir hareket, davranışlara ve bunun nasıl öğrenildiğine vurgu yapmaktadır. Watson ve Skinner'ın perspektifine dayanan bu yaklaşım, psikolojinin insan zihni içinde geçen ve gözlemlenemeyen süreçlere değil objektif olarak gözlenebilen davranışlara odaklanmasını savunur

Psikolojide sosyokültürel yaklaşım, sosyal ve kültürel etkilerin insan davranışlarına olan önemli etkisine yoğunlaşır. Bu yaklaşıma göre, insan davranışlarını açıklarken sosyal ve kültürel çevrenin etkisini değerlendirmek büyük önem taşımaktadır.

Gestalt Yaklaşımı, İnsan zihni (algı sistemi), gerçekliğin kendisinin onu oluşturan parçalardan bağımsız bir bütünlüğe sahip olduğu algısını oluşturur. Gestalt psikoloğu Kurt Koffka'nın bu konudaki ünlü söylemi şu şekildedir: "Bütün kendisini oluşturan parçaların bir araya gelmesinden farklı bir şeydir."

Sosyal Öğrenme kuramı, öğrenmenin sosyal bağlamda, etkileşim, gözlem ve taklit yoluyla gerçekleşen bir süreç olduğu temeline dayanmaktadır. Bandura, bireylerin başkalarının davranışlarını gözlemleyerek de birçok şeyi öğrenebileceğini öne sürmüştür.

Soruda belirtilen şefin, yemekleri tadarken tek tek öğelerine ayırması yapısalcılıkla ilgilidir. Psikolojide yapısalcılar zihni bütün olarak incelemeyi ve küçük parçalara ayırarak incelemeyi tercih ederler. Psikolojide yapısalcılık atomcu görüş olarak da bilinir.

CEVAP: B

2. Serotonin, insanda mutluluk, canlılık ve zindelik hissi veren bir nörotransmitterdir.

Beyincik, hareket ve denge merkezidir.

Omurilik soğani, istemsiz çalışan iç organların kontrol merkezidir. Solunum, sindirim, hapsirme, kusma, yutma, çiğneme, idrar yapma gibi refleksleri kontrol eder.

Hipotalamus, vücut sıcaklığı mekanizmasını, sempatik sinir sistemini ve hipofizin çalışmasını denetler. Susama, acıkma hislerinin merkezi olup vücut ısısını ve kan basıncını ayarlar. Ayrıca ürettiği hipofizi uyarır. İç denge (homeostaz) hipotalamus ile korunur

Soruda belirtilen bireyin sınav kaygısı yaşaması amigdala ile ilgilidir. Amigdala başta korku olmak üzere duyguların oluşumu ve denetiminden sorumludur.

CEVAP: E

3. Toplumsal onay arzusu, uyma davranışı için oldukça önemli bir nedendir. Onaylanma arzusu, toplum tarafından kabul edilme ya da gruptaki konumumuzu koruma amacıyla davranışımızı grup norm ya da standartlarıyla uyuşacak biçimde değiştirdiğimizde ortaya çıkar. Kurala dayalı toplumsal etki (sevilme isteği ya da ters düşme korkusu-normatif etki), toplumun bireylerinin uyum içinde yaşamasına katkıda bulunur. İnsanların en temel gereksinimlerinden biri, başkaları tarafından sevilme ve onaylanma gereksinimidir. Bu gereksinimin karşılanması zorunludur.

Kişi; alay edilmekten, gülünç duruma düşürülmekten ya da reddedilmekten kaçınmak ister. Asch deneyinde katılımcıların grubun görüşüne uyması, hem başkalarının onaylanma arzusuna hem de başkaları tarafından alay edilmeden kaçınma isteğine örnektir. Başka bir deyişle, denekler çizgilerden hangisinin daha uzun olduğunu kendi başlarına kaldıklarında değerlendirebiliyordu ama gruptan ayrı düşmek istemedikleri için yanlış olduğunu düşündükleri yanıtı uymak durumunda kalmışlardı. Normatif etki doğrudur.

CEVAP: B

4. Çalışmalarının ilk aşamasında, insanların kapılarını çalıp trafik kurallarına uyma ve güvenli araç kullanma konusunda farkındalığı arttırmak üzere bir çalışma yaptıklarını ve bu nedenle imza topladıklarını söylemişlerdir (küçük rica). Birkaç hafta sonra deneyin ikinci aşamasında, imza vermeyi kabul eden kişilerin kapılarını çalıp evlerinin bahçesine büyük ve çirkin bir "Dikkatli araba kullanın" levhasını koymalarını istemişlerdir (büyük rica). İlk isteğe evet diyen insanların %50'sinin bu isteğe de evet dediği görülmüştür. Bu tekniğe önce küçük sonra büyük rica tekniği denilmektedir.

CEVAP: A

5. Seda işlem öncesi dönemde. Derya Hanım'ın "sen kimin kızısın" sorusuna verdiği yanıt "Annemindir". Bu durumda Seda'nın annesinin kim olduğunu kendisi bildiği için herkesin annesini bileceğini düşünmesi benmerkezciliktir.

CEVAP: D

6. Şule, içinde bulunduğu dönemin özelliği gereği sormakta, fikirler ortaya atmaktadır. Ancak çoğu zaman anne ve babasının tutumu onu engelleyen bir tarzdadır. Bu alanda çocuğun girişimleri ailesi tarafından engellenmektedir. Bu engellenmeyi yaşayan kişide oluşan duygu suçluluktur.

CEVAP: C

7. Çocukta gözlenen korku, bileşik koşullanma süreciyle ilgilidir. Çocuk ortamdaki iki uyarıcıya aynı anda bitişlik süreciyle koşullanmayı gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla uyarıcının her birine korku tepkisi geliştirmiştir.

CEVAP: C

8. Böyle bir açıklamayı yapan konuşmacının içinde yaşadığı kültürel ortamın onun yaratıcı fikirleri önünde ciddi bir engel oluşturabileceği söylenebilir. İçinde yaşadığımız kültürel iklim bizlerin duygu düşünce ve yaşam biçimimiz üzerinde fazlaca etkilidir.

CEVAP: A

9. Kişiliği 5 boyutta inceleyen kuram 5 Faktör kişilik kuramıdır.

A. Dışadönüklük / İçe dönüklük (Extraversion): Cana yakın, enerjik, neşeli, heyecan arayan ve basıkın (yüksek puan); mesafeli, sakin, içedönük, yalnızlığı tercih eden (düşük puan)

B. Yeni deneyimlere Açıklık / Tutucu olma (Openness): Yaratıcı, analitik, başka görüşlere açık, duyarlı (yüksek puan); geleneksel, tutucu, gerçekleri savunan, ilgisiz (düşük puan)

C. Duygusal dengelilik / Nevrotizm (Emotional Stability): Rahat, özgüvenli, sabırlı, eleştiriye açık, strese toleranslı (yüksek puan); endişeli, gergin, çekingen (düşük puan)

D. Geçimlilik - uyumluluk / Geçimsiz (Agreeableness): Alçak gönüllü, iş birliğine inanan, samimi anlayışlı (yüksek puan); şüpheli, dik başlı, inatçı, rekabetçi, ihtiyatlı (düşük puan)

E. Sorumluluk, özdisiplin / Sorumsuz (Conscientiousness): Sistemli, azimli, başarıya yönelimli, hırslı, titiz (yüksek puan); plansız, erteleyen, dikkati kolay dağılan, düzensiz (düşük puan)

(I) ve (II) nolu kişilik özellikleri sorumluluk ve dışadönüktür.

CEVAP: D

10. Çoklu zeka kuramı: Harvard üniversitesi'nde bilimsel çalışmalar yapan Amerikan psikolog Howard Gardner tarafından öne sürülen bir yaklaşımdır. Zekayı tek ve baskın bir yetenek olarak görmekten ziyade, çeşitli ve özel boyutlardan oluştuğunu öneren bir modeldir.

Mantıksal - Matematiksel: Bu alan mantık, soyutlamalar, nedenleme, numaralar ve eleştirel düşünmeyle ilgilidir

Kişilerarası - sosyal zeka: İnsanlarla birlikte çalışabilme, sözel ve bedensel zeka dilini etkili bir biçimde kullanarak çok farklı karakterlere sahip insanlarla kolaylıkla iletişim kurabilme, insanları yönetebilme onlarla uyumlu çalışabilme ve insanları ikna edebilme becerisidir.

Doğa zekası: Doğayı tanıma ve anlama, yaşayan canlıları tanıma, doğanın dengesini anlama, canlıları tanıma ve sınıflandırma yeteneğidir.

Uzamsal (Görsel zeka): Bu alan görsel - uzamsal yargılar ve zihnin gözüyle görselleştirme yeteneğiyle baş eder. Bu zeka türüne uygun olan meslekler artist, tasarımcı ve mimarlıktır. Uzamsal zekaya sahip insanın yap-boz oyunlarında da iyi olduğu görülmektedir.

Sözel (dilsel) zeka: Bu alan kelimelerle konuşma veya yazma becerisiyle ilgilidir. Yüksek sözel/dilsel zekaya sahip insanlar için kelimeleri ve dilleri öğrenmek kolay gelir. Okuma, yazma, hikâyeler anlatma ve kelimeleri tarihleriyle birlikte hatırlamada iyidirler. Okumaya, not tutmaya, dersleri dinlemeye ve öğrendiklerini tartışmaya eğilimlidirler. Sözel/dilsel zekaya sahip kişiler yabancı dilleri çok kolay öğrenebilmektedir.

- Hac ibadetiyle ilgili uygun görsel ve videolar aracılığıyla öğrenciye anlatılmalıdır. Uzamsal zekaya
- Bu ibadetin özellikleri öğrenciye yazdırarak anlatılmalıdır. Sözel zekayla ilgilidir.

CEVAP: E

11. Bilişsel terapinin temel varsayımı, bir duygusal olayın veya rahatsızlığın nedenini anlamak için bireyin olaya ilişkin tepkisinin bilişsel içeriği üzerinde odaklanmak gerekir.

Beck'e göre işlevsel olmayan duygu ve davranışları değiştirmenin en doğrudan yolu, yanlış ve işlevsel olmayan düşünme biçimini değiştirmektir. Bu nedenle terapist, danışanlara bu işlevsel olmayan bilişleri nasıl tanımlayabileceklerini öğretir.

CEVAP: B

12. Rogers'a göre kendini gerçekleştiren bireyin özellikleri;

- Yaşantılara Açık Olma:** Bireyin iç ve dış gerçekliği çarpıtmadan algılamasıdır. Çevreden ve organizmadan gelen uyarıcılar doğru algılanmalı, kendini tanımaya ve anlamaya yatkın olma korku, çaresizlik vb. duyguları tanımadır.
- Varoluşsal Biçimde Yaşama:** Geçmişte olup biteni ya da gelecekte olacakları çok düşünmek yerine anı yaşamayı istemendir. (Carpe Diem)
- Organizmaya Güven:** Bireylerin isteklerinin farkında olmasıdır; bireyin organizmadan gelen uyarıcılara açık olmasıdır.
- Tam Fonksiyonda Bulunma:** Psikolojik olarak özgür olan birey tam kapasiteyle davranışta bulunur, tam düşünür, algılar, yaşar, tüm duyu organlarını bir arada kullanır kısaca tam verimlidir.

Nur Hanım yaşadığı olumsuzluklara rağmen anı yaşamayı sevmektedir. Yani varoluşsal biçimde yaşamaktadır.

CEVAP: C

13. Alfred Adler'in Bireysel Psikoloji kuramı, bireylerin aile içindeki konumuna ve kardeşler arası ilişkiye özel önem veren ve bu konularda en kapsamlı açıklamaları yapan bir yaklaşımdır. Adler kişilik özellikleri ile doğum sırası arasındaki ilişkinin önemine sık sık vurgu yapmış, çocuğun aile içersindeki yeri hakkındaki kişisel algısı ve aidiyetlerine ilişkin yorumundan ötürü en büyük (ilk çocuk), ortanca, en küçük (son çocuk) ve tek çocukların farklı kişilik eğilimleri geliştirdiklerini iddia etmiştir.

En büyük çocuk: İlgili odağıdır, bağımlı olmaya, çok fazla çalışmaya ve önde olmaya eğilimlidir. Kardeş geldiğinde ilgi azalır ve alışıktığı sevginin elinden alındığına inanmaya hazırdır.

İkinci çocuk: Yarıştayımış gibi davranır, ilk çocuktan baskın çıkmak için kendini eğitir, büyük kardeşinin başarısız olduğu konularda başarılı olmak için çalışır, ilk çocuğun tam tersi özelliklere sahiptir.

Ortanca çocuk: Kendini arada ezilmiş gibi hisseder, sorunlu çocuk olabilir aynı zamanda bazı ailelerde arabulucu rolünü de üstlenebilirler. Ayrıca dördüncü bir çocuk varsa ikinci çocuk kendini ortanca gibi hisseder ve üçüncü çocuk daha sosyal olabilir, ilk çocukla aynı ilgiyi görebilir.

En küçük çocuk: Ailenin her zaman bebeğidir ve en çok şımartılan çocuktur, kendi yollarına gitme eğilimindedirler.

Tek çocuk: Kendine ait sorunları vardır, paylaşmada sıkıntılıdır, bağımlıdır, ilgi odağı olmak isterler.

CEVAP: D

14. Varoluşçu yaklaşımın nihai amacı, bireyin otantik (özünü) yaşamasıdır. Çok felsefi bir kuramdır. Bu kurama göre birey ancak kendisi olursa anı yaşayabilir.

Varoluşçu yaklaşıma göre, ölüm yaşama anlam getiren insanın temel gerçeğidir. Varoluşçu yaklaşım ölüme olumsuz olarak bakmaz. Ölümden korkmak aslında yaşamdan da korkmaktır. Ölümlü düşünmeden, ölümün bir son olmadığını bilerek, mümkün olduğunca bulunduğumuz anı yaşayarak yaşamı ve yaşamayı sevmeli ve bilmeliyiz.

CEVAP: E

15. Varoluşçu terapi, insanların varoluşuna odaklanmaktır. Farklı varoluş yollarımızın olduğu ifade eden kuramcılar 3 temel varoluş tarzımızın olduğunu belirtmektedirler.

Umwelt fiziksel dünyadaki varoluşumuzdur. Biyolojik dürtülerimizi içeren doğanın ve doğa yasalarının dünyasını temsil etmektedir. Mitwelt ise başkalarıyla ilişkilerle, sosyal/kişilerarası dünyadaki varoluşumuzu ifade etmektedir. Eigenwelt, içsel psikolojik dünyamızı başka bir ifadeyle subjektif yaşantılarımızı göstermektedir.

Var oluşçu terapide, Otantik olmayan mod dediğimiz durumda kişi kendi hayatını anonim bir hayat olarak yaşar. Birey gerçekten kendisi olmak adına herhangi bir sorumluluğu almaktan kaçınır ve daha çok, kendiliğin ve dünyanın dışarıdan yapılmış tanımlarına teslim olarak kaygılarından geçici olarak kurtulmaya yani günü kurtarmaya bakar. Onaylanmış alışkanlıklar ve mevcut gelenekler doğrultusunda sahte bir emniyet duygusuna teslim olur. Otantik modda ise kişi kaygı hissetse de kendi hayatı için sorumluluk alır. Kalabalık içinde silik, dikkati çekmeyen bir birey olmanın rahatlığını terk etme pahasına kendi benzersizliğinin farkına varır ve aslında olması gerektiği gibi olmaya çabalar. Kendi kendisi olma algısı ağır basmakta, dünyaya uyum sağlamak ikincil pozisyona itilmektedir. Kişi varoluşunun kırılma noktasının farkındalığında ve varlığının getirdiği sorumlulukların bilincindedir.

Soruda varoluş tarzı ve öznel dünyadan bahsedilmektedir. (Eigenwelt)

CEVAP: E

16. Grupla psikolojik danışma kuramları 4 temel başlıkla sınıflandırılır.

1. Analitik Kuramlar Psikanalitik Kuram ve Adler Kuramı

2. Yaşantısal - İlişkisel Yönelimli Kuramlar

- Birey Merkezli Kuram
- Varoluşçu Kuram
- Gestalt Kuramı

3. Eylem Kuramları

- Davranışçı Kuram
- Bilişsel Davranışçı Kuram
- Gerçeklik Kuramı

4. Postmodern Yaklaşımlar

- Kısa Süreli Psikolojik Danışma Kuramı
- Çok Kültürlü Psikolojik Danışma Kuramı (Corey ve Corey, 2002).

A seçeneğinde verilen William Glasser'in kurucusu olduğu, bilişsel-davranışçı kuram ve müdahaleleri temelinde dayanan gerçeklik kuramı şimdiki odaklanan, daha etkin bir yaşam sürmeleri için bireylerin düşüncelerini ve davranışlarını değiştirmelerine yardımcı olmayı hedefleyen, etkin yönlendirici ve yapılandırılmış bir doğaya sahip yaklaşımdır.

B seçeneğinde verilen, kısa süreli psikolojik danışma Insoo kim berg ve steve de shazer'in öncülüğünde 1970 ler ile 1980 lerin başında uzun süreli bireyle psikolojik danışma yaklaşımlarına alternatif olarak ortaya çıkan bireyin sorunundan ziyade daha çok çözüme, planlamaya, istek ve amaçlara odaklanan ve başarılar üzerinde yapılandırılmış kısa süreli bir yaklaşımdır.

C seçeneğinde verilen Varoluşçu yaklaşımı, Öncülüğünü Viktor Frankl, Rollo May, James Bugental, İrvin Yalom'un yaptığı kuram, yapılandırılmış bir tedavi sisteminden ziyade insanların yaşamlarındaki kaygılar ve belirsizlikler ile yüzleşmelerine, anlamlı ve sorumlu seçimler yapmalarına ve yaşamlarında yeni anlamlar oluşturmalarına olanak sağlamayı hedefleyen bir felsefedir.

D seçeneğinde verilen, Gestalt kuramının, en temel özelliği yaşantısal bir doğaya sahip olması ve üyelerine sorumluluk almayı öğretmesidir. Bu gruplar bütünlük, farkındalık, şekil zemin ilişkisi ve zıtlıklar ilkelerine dayanmakta ele alınan soruda belirtilen psikolojik danışma süreci temel kavramlar içinde bulunan zaman, farkındalık, bitirilmemiş işler, temas, temas engelleri, enerji ve enerji engelleri olarak ortaya çıkmaktadır.

E seçeneğinde belirtilen psikolojik danışma süreci gözlenen davranışa dikkat çekmektedir. Amacı, grup üyelerine değişim gereken davranışları ve bunları nasıl gerçekleştireceklerini farkettilmek, öğrendikleri davranışları günlük yaşantılara aktarmalarına yardımcı olmak ve problemlerini çözme konusunda daha davranış odaklı olmayı öğretmek olan kuram davranışçı yaklaşımdır.

CEVAP: D

17. Adler terapinin temel konuları, aile bütünlüğü, doğum sırası, erkeksi protesto, organ eksikliği, üstünlük çabası-aşağılık kompleksi, yaşam stili (tarzı), ilk çocukluk anıları, sosyal ilgi.

Yaşam tarzı terimi bireyin yaşam yönelimini ve hayatına anlam katan konuları kapsamaktadır. Aile içi deneyimler ve kardeşlerle olan ilişkiler bu yaşam tarzının gelişmesine katkıda bulunmakta ve algılarımızı, düşüncelerimizi, hislerimizi, davranışlarımızı belirlemektedirler. Yaşam tarzının temelleri 4-5 yaşında atılır ve sonrasında yaşam boyu bireyi yönlendirir. Doğru ya da yanlış yaşam tarzı yoktur. Ve her yaşam tarzı tektir.

Sosyal ilgi, bireylerin toplumun bir parçası olduklarının ve sosyal dünyayla mücadele ederken sergiledikleri davranışları ifade etmektedir. Mesleki anlamda üretkenlikte bu kavramla açıklanabilir.

CEVAP: B

18. Soruda birey, Hukuk bölümüne mi gitsem, yoksa psikolojik danışmanlık ve rehberliğe mi? sorusunda seçimlerinde kendi niteliklerine göre hareket ettiği ve içindeki sese inandığı belirtilmiştir. Bu durumda birey organizmasına daha fazla güven duyar. Bu nedenle Rogers'in kendini gerçekleştiren bireyin özelliklerinden "organizmaya daha fazla güven" kavramı parçaya göre doğru bir ifadedir.

CEVAP: C

19. Asgari Düzeyde Teşvik(Devam ettiriciler): Psikolojik danışmanın az düzeyde konuşup danışanın konuşmaya sevk edilmesidir. Danışanın söylediklerini açıklamaya başladıktan sonra psikolojik danışmanın görevi, danışanın konuşmasının devamını sağlamaktır. Tek kelimededen oluşan sorular, bazı anahtar kelimelerin tekrarı, basit "hmm, hmmm" lar ve baş sallamalar danışana dinlendiği mesajını verir. Bu beceri oturumların başında ilk oturumlarda kullanılmamalıdır. Tek başına değil diğer becerilerle kullanılmalıdır. Asgari düzeyde teşvik, danışanın söyledikleri içinde önemli olan anahtar sözcüğün tekrar edilmesi, tek kelimelik pekiştireçler kullanılması, kısa cümleler kullanılması şeklinde olabilir. Örnek:

- Anahtar sözcüklerin tekrarı: Danışan: Oğlu beni rahatsız ediyor. Danışman: Rahatsız ediyor.
- Tek kelimeli pekiştireçler: Sonra, evet, nasıl ve gibi sözcükler
- Kısa cümleler: Danışanın anlatmaya devamını sağlamak için psikolojik danışman, "daha anlat", "örnek ver" diyebilir.

A seçeneğinde belirtilen "Şuan aklından neler geçiyor?" konuşmaya açık davet becerisidir.

CEVAP: A

20. Nilüfer Voltan Acar'a göre Terapötik İletişim psikolojik danışman olarak verilecek tepkilerin Türkçe kalıplara uygunluğuna da dikkat edilmektedir. Bir dilin kültürü, bir kültürü yansıttığı göz ardı edilmeden, tepki cümlelerinin kalıpları zorlama ve uydurma olmayan konuşulan dili örneklemektedir. İngilizce'de "I see you are ill", denilebilir. Ancak Türkçe'de, "Senin hasta olduğunu görüyorum.", demek hiç uygun değildir. Psikolojik danışmada ,özellikle, öğrenme modelinde, danışanla psikolojik danışman aynı düzeyde olmalıdır. Oysa "Senin hasta olduğunu görüyorum.", cümlesinde bu cümleyi kullanan psikolojik danışman ister istemez yukarıya çıkmıştır. O halde, İngilizceden direkt çevrilen yukardaki cümle Türkçe dil yapısına uygun değildir. Öyleyse, psikolojik danışman olarak, danışanla terapötik ilişkiye girildiğinde Türkçe düşünüp, Türkçe konuşmak daha uygun olur, böylece de çeviri kalıplarına bağlı kalınmamış olunur.

CEVAP: E

21. Bazı kaynaklarda 4, 5 veya 7 empatik düzey tanımlanmıştır. Ama olumlu bir empatik tepki için en az üçüncü düzeyde tepki vermek gerekmektedir.

1. Düzey: Psikolojik Danışmanın, danışanın duygu ve söylediklerini saptırıp yanlış yansıtmasıdır.

Danışan: Arkadaşımı memnun etmek için, işimde elimden geleni yapıyorum.

Danışman: Ona neden hatasız insan olamayacağını söylemiyorsun?

NOT: Neden sorusu kişiyi savunmaya iter. Bu yüzden neden, niçin soruları sorulmamalıdır.

2. Düzey: Psikolojik danışmanın duygu ve içerik açısından eksiltmeler yapmasıdır.

Danışan: Arkadaşımı memnun etmek için, elimden geleni yapıyorum.

Danışman: Onunla çalışmak oldukça güç.

3. Düzey: Psikolojik danışmanın hem duyguyu hem de içeriği aynen yansıtmasıdır.

Danışan: Arkadaşımı memnun etmek için, elimden geleni yapıyorum.

Danışman: Arkadaşını memnun etmek istiyorsun ama cesaretin kırılıyor.

4. Düzey: Psikolojik danışmanın içeriğe ya da duyguya eklemeler yapmasıdır. Kişiselleştirme kullanılabilir.

Danışan: Arkadaşımı memnun etmek için, elimden geleni yapıyorum.

Danışman: Çok bunaldın, onu nasıl memnun edeceğini bilmiyorsun.

5. Düzey: Danışmanın hem duyguya hem de içeriğe eklemeler yapmasıdır.

Danışan: Arkadaşımı memnun etmek için, elimden geleni yapıyorum.

Danışman: Arkadaşını mutlu etmek için epey bunalıyorsun ve umutsuzsun, arkadaşını kaybetmekten korkuyorsun...

Bundan dolayı A, B, D, E seçenekleri doğru tepki değildir. C seçeneği olumlu empati örneğidir.

CEVAP: C

22. Özetleme kullanılırken danışanın konuştukları, tüm görüşme veya görüşmenin bir kısmı özetlenir. Bu beceri oturumların sonunda veya oturumun başında bir önceki oturumu hatırlatmak için ya da bir konudan diğerine geçerken kullanılır. Özetleme iki şekilde yapılır; ya psikolojik danışman kendisi yapar ya da danışana yaptırır.

Paylaşırma: Paylaşırma becerisi daha çok gurupla psikolojik danışmada kullanılan bir beceridir. Psikolojik danışmanın gurup üyelerinden birinin daha önceki oturumlardan birinde anlattığı yaşantıları ve duygularıyla, diğer gurup üyelerinin yaşantı ve duyguları arasında benzer yanlara dikkat çekmesidir. Böylece gurup üyeleri kendilerini gurup içerisinde yalnız hissetmezler.

Sessizlik: Sessizlik yerinde kullanıldığında danışanların söylenenleri kafasından geçirmesi, toparlaması, özümsemesi, bazı duygu ve özelliklerin farkında olması için çok yararlı olur. Eğer sessizlik psikolojik danışmanca bozulacaksa ilişkinin şimdi ve buradığı koşulu kullanılmalıdır.

Kişiselleştirme: Yardım etmede etkili olabilmek için danışanın söylediklerinin ötesine geçmek, gerçek anlamda, danışanın söylediklerine eklemeler yapmaktır.

Soruda Psikolojik Danışman Zeynep Hanım "Ayşe, e-şinle sinemaya gidemediğin için öfkelenmiştin, şimdi de en yakın arkadaşınla gidemediğin için öfkeleniyorsun" demesi bağlamadır. Bağlama: Psikolojik danışmanın, danışanın daha önceki oturumlarda anlattıkları, yaşadıkları ile o anda anlattıkları ve yaşadıkları arasında paralellik kurmasıdır. Bağlama becerisini iyi kullanabilmek için, psikolojik danışmanın gerek gurupla psikolojik danışmada gerekse bireysel psikolojik danışmada sürece dikkat etmesi gerekir. Örneğin, farklı olaylar karşısında danışanda aynı duygu yaşanıyorsa danışanın dikkati bu noktaya çekilmelidir. Bağlama becerisi, danışanın farkındalık kazanmasını sağlar.

CEVAP: B

23. Her hafta aynı saatte birlikte olacağız, konuşulanlar aramızda gizli kalacaktır, gönüllülük esastır (I) yapılamadadır. Yapılama: Psikolojik danışmanın ilk oturumunda kullanılması gereken bir beceridir. Psikolojik danışmaya yeni gelen, psikolojik danışma hakkında pek bir şey bilmeyenlere bilgi vermek amacıyla kullanılır. Çok fazla uzun olmamalıdır. Ayrıca psikolojik danışma kurallarından bahsetmek de yapılama içerisinde yer alır. Örneğin; her hafta aynı saatte birlikte olacağız, psikolojik danışma oturumları 55 dakika olacaktır,

• Bugün neler hakkında konuşacağız? Geçen haftadan beri neler oldu. (II) konuşmaya açık davettir.

Konuşmaya Açık Davet: Bu beceri, danışanın kendisini daha iyi anlatabilmesi amacıyla açık uçlu sorular sorma becerisidir. Açık uçlu sorular, danışanın kaygıları, duyguları, düşünceleri etrafında odaklaşır ve danışanın sorunlarının açığa kavuşmasını sağlar. Örnek: Görüşmeye başlamayla ilgili örnekler: Neler olup bitti? Bugün neler hakkında konuşacağız? Geçen haftadan beri neler oldu?

CEVAP: D

24. Duyguların yansıtılması, danışanın duygularının açığa kavuşturulmasına ilişkindir. Bu beceri danışanın duygularını belirginleştirmeye, psikolojik danışmanın duygularını doğru algılayıp algılamadığını denetlemeye yarar.

Öğrenci: "Hiçbir şey tutarlı değil, sanki birkaç kişi gibiyim. Bir bakıyorum neşeli bir bakıyorum çok üzgünüm."

Öğretmen: "Son zamanlarda epey rahatsızlık hissediyorsun. Karmakarışık duygular içinde sin, sanki bazen kim olduğun konusunda kuşkuya düşüyorsun." demesi duygu yansıtma örnektir.

CEVAP: D

25. Fiziksel bir dayanağı olmamasına rağmen yaşanan psikolojik problemler nedeniyle oluşan fiziksel şikâyetler bedensel belirti bozukluğu olarak adlandırılır.

Hipokondriyazis hastaları vücut fonksiyonları ile yüksek oranda ilgilidir. Herhangi bir geçerli fiziksel hastalığı olmamasına rağmen kişi fiziksel semptomlar ile yüksek oranda ilgilidir. Sağlığı ile ilgili kaygıları yaşamını yönlendirir, aktivitelerini kısıtlar, çevre ilişkilerini bozar. Bedensel belirti bozukluğu (somatizasyon) ile hastalık kaygısı bozukluğu (hipokondriyazis) çoğunlukla karıştırılır. Aradaki fark şöyle açıklanabilir: Her ne kadar iki bozuklukta da fiziksel belirtiler konusunda endişe olsa da yalnızca hipokondri olan kişiler hastalık konusunda emindir. Ağrıdan ziyade net bir hastalık ismi ile ortaya çıkarlar.

Konversiyon Bozukluğu: Kişinin duygu durum problemlerini kendisine dahi ifade etmemesi neticesinde gelişen fiziksel semptomlardır. Konversiyon Bozukluğu organik bir neden olmaksızın genellikle hareket ve duyu organlarında ortaya çıkan işlev yitimi, azalması ya da çoğalmasından dolayı tanımlanabilir.

Yapay bozukluk: Bu rahatsızlık bireyin kendini hasta ya da yaralı duruma düşürmesi ile tanımlanan bir rahatsızlık türüdür. Maddi ya da manevi kazanç amacı gütmeyen, tıbbi ilgi görmek ve tıbbi bakım almak adına hastalıkları taklit etme, bir hastalık başlatma veya mevcut hastalığı alevlendirme durumu yapay bozukluk ismini alır.

Kimlik Çözülmesi (Çoklu Kimlik Bozukluğu): Bu rahatsızlık bireyin gün içinde çok farklı kimlikler ve bunlara ait temel davranışsal özelliklerin sergilenmesiyle açıklanır.

Çözülme (dissosiyasyon) bozuklukları kategorisindedir. Parçada belirtilen Fatma Hastalık hastası (Hipokondriyazis) yaşamaktadır.

CEVAP: E

26. DSM V 'e göre uyku bozuklukları;

1. Uykusuzluk bozukluğu
2. Aşırı uykululuk bozukluğu
3. Narkolepsi
4. Solunumla ilişkili uyku bozukluğu
5. Sirkadiyen ritim uyku-uyanıklık bozuklukları
6. NREM uykusu uyanma bozuklukları

7. Kabus bozukluğu,
8. REM uykusu davranış bozukluğu
9. Huzursuz bacaklar sendromu
10. Madde/ilacın yol açtığı uyku bozukluğudur.

Dissomnia, uykuyu yeterli alma güçlüğüdür. insomnia, hipersomnia, narkolepsi, solunumla ilgili uyku sorunlarıdır.

Narkolepsi: Genetik kökenli bu uyku bozukluğunda en az 3 ay boyunca her gün görülen, karşı konulamayan dinlendirici uyku atakları ve beraberinde getirdiği kısa süreli kas tonu kontrolünün kaybedilmesi gözlemlenir. Narkolepsinin en göze çarpan özelliği, bir önceki gecede alınan uyku miktarı ne olursa olsun, ansızın bastırabilecek aşırı uykulu olma halidir.

İnsomnia (uykusuzluk), uyku için yeterli fırsat ve imkan olmasına rağmen, süregelen bir şekilde uykuya başlamada, sürdürmede, konsolide ve kaliteli uyumada güçlük ve sonuçta gün içi işlevselliğinde bozulmalarla karakterizedir, Uyku apnesi, uyku sırasında bir kişinin 10 saniye veya daha uzun süre nefes almayı bırakmasını ve bu durumun tekrarlanmasını ifade eder. Kişinin nefes alması tekrar tekrar durabilir, kişi anlık olarak uyanıp nefes almaya devam edebilir ve uykuya geri dönebilir. Gece boyunca tekrarlanan uyanışlar uykusuzluğa neden olur ve kişiyi gün boyunca yorgun bırakır, ancak kişi yorgunluğunun nedenini bilmez. Her yaşta görülebilen bu bozukluk, erkeklerde daha fazla görülmekle birlikte yaş ilerledikçe görülme sıklığı artar. Bir kişi yoğun ve sık horluyorsa, aşırı kiloluysa, alkol veya benzodiazepin kullanıyorsa uyku apnesi geliştirme riski artar.

Parasomniler(uykuda davranış bozukluğu); uyku, belirli uyku evreleri veya uyku uyanıklık geçişleri ile bağlantılı olarak meydana gelen anormal davranışsal, yaşantısal veya fizyolojik olaylar ile karakterize olan bozukluklardır. Parasomniler REM ve non-REM uyku evreleri arasındaki anormal geçişten kaynaklanan anormal duygu, algı, rüya ve hareketleri kapsayabilir. Gece terörü, kabuslar, uyurgezerlik, uykuda yemek yeme ve uykuda konuşma, parasomni yani diğer bir ifadeyle uykuda davranış bozuklukları kategorisinde yer almaktadır.

Soruda verilen belirtiler uykuda davranış bozukluğu yani parasomniadır.

CEVAP: A

27. Otizmin türleri;

1. A Tipik Otizm: Otizmin bazı özelliklerinin görülüp bazılarının görülmemesi halinde ya da eldeki verilerin otizm tanısı koymaya yetmediği durumlarda atipik otizmden söz edilebilir. Bu yönüyle atipik otizm, ayrı bir bozukluk türü değil, başka türlü adlandırılmayan otizm spektrum bozukluğudur. Daha açık bir anlatımla, atipik otizm, uzmanların tanı koymakta zorlandıkları durumlarda başvurdukları bir kategoridir.

2. Rett Sendromu: Rett bozukluğu çoğunlukla kızlarda görülen X kromozomuna bağlı bir gendeki bozulmadan kaynaklı, ilerleyici ve nörogelişimsel bir bozukluktur. Yalnızca kız çocuklarına özgüdür. Rett bozukluğunda doğumdan sonra normal gelişim ve işlevsellik görülür. Ancak 5. aydan sonra sendrom kendini göstermeye başlar ve tüm zihinsel, sosyal, iletişimsel ve devimsel becerilerde ileri düzeyde gerileme gözlenir. Yani otistik bozuklukta görülen belirtilerden sosyal ilişkide azalma ve bozulmalar, dil becerilerinin gelişmemesi Rett sendromunda da vardır.

3. Asperger Sendromu: Asperger sendromunda, otizmden farklı olarak, dil gelişimi ve kullanımı normale yakın olup zihinsel yetersizliğe rastlanmamaktadır. Dilin kullanımı otizmden daha iyi olmakla birlikte, bunun yüzeysel bir gelişmişlik olduğu kabul edilir. Asperger sendromu otizmden daha hafif belirtilerle seyreden bir otizm spektrum bozukluğudur. Asperger sendromu tanısı sıklıkla 5-6 yaşlarından sonra konur. Karakteristik belirtiler genellikle 8-10 yaş civarında ortaya çıkar.

4. Çocukluk Çağı Dezintegratif Bozukluğu: Çocukun bütün gelişim alanlarında normal bir seyir izlenirken, 2-4 yaş arası bir dönemde, çocuk daha önceden edindiği tüm yetileri bir anda kaybetmeye başlamaktadır. Çok hızlı gelişen yeti kaybı sonunda zekâ, ileri derecede ağır zihinsel yetersizlik düzeyine kadar gerileyebilmektedir. Gerileme kendini sosyal, devimsel ve iletişimsel alanlarda gösterir. Çoğunlukla erkek çocuklarda görülür.

Fonolojik bozukluk, dil ve iletişim bozukluğu kategorisinde yer alır.

CEVAP: E

28. DSM - 5'te toplamda 10 tip kişilik bozukluğu incelenir ve bunlar A, B ve C olmak üzere üç kümede toplanır.

A Kümesi (tuhaf ve alışılmamış): Paranoid, Şizoid ve Şizotipal Kişilik Bozukluğu

B Kümesi (hareketli ve kararsız): Antisosyal, Narsistik, Histriyonik ve Borderline Kişilik Bozukluğu

C Kümesi (Endişeli ve korkan): Çekingen, Bağımlı ve Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu

A seçeneğinde paranoid kişilik bozukluğu, bu kişiler kimseye güvenmez. Paranoya dediğimiz ruh halini yaşar. Ailesi, arkadaşları, eşi, dostu herkese karşı bir güvensizlik içindedir. Etrafındaki her şeye kuşkuyla bakar.

B seçeneğinde verilen borderline kişilik bozukluğu; kişinin kendisi ve diğer insanlar hakkındaki düşünme biçimini, sosyal hayatta problem yaratacak şekilde etkileyen bir mental rahatsızlıktır. Borderline hastalığı, davranış ve duyguları yönetememe, istikrarsız ilişki gibi durumların oluşmasına yol açabilir.

C seçeneğindeki antisosyal kişilik bozukluğu; sosyal kuralları tanımaz; rahatsız edici, agresif ve kontrolsüzce davranabilir. Yaptıklarından dolayı suçluluk hissetmez ve tecrübelerinden ders çıkarmayı aklına getirmez.

D seçeneğinde şizoid kişilik bozukluğu, kişinin iç hayatına odaklanma ve dış dünyadan kopuk olma eğilimini tarif eder. Şizoid kişilik bozukluğunda hasta hayal dünyasına çok dalmıştır. Sürekli fantaziler ve düşler içinde yüzerken kendini toplumdan soyutlar.

E seçeneğindeki Çekingen kişilik bozukluğu, bu kişiler eleştirilme ya da dışlanma korkusundan dolayı insanlarla ilişkiye girmesini gerektiren işlerden ve etkinliklerden kaçınma eğilimindedirler. Yeni insanlarla tanışmaktan çekinirler ve iletişimi kendileri başlatamazlar. İlişkide oldukları insanların onları sevdiğinden emin olmak isterler. Soruda geçen Sevdâ'nın yaşadığı çekingen kişilik bozukluğudur.

CEVAP: E

29. Travma sonrası stres bozukluğu kişiyi aşırı korkutan, dehşet içinde bırakan, çaresizlik yaratan, çoğu kez olağan dışı ve beklenmedik bir şekilde gerçekleşen olayların tetiklediği bir ruhsal travma ya da ruh sağlığı durumudur.

Broca afazisi, beynin genellikle sol yarısında bulunan Broca alanının hasar görmesi sonucunda oluşan bir konuşma bozukluğudur. Bu bozukluğa sahip kişiler konuşmaya çalıştıklarında kelimeleri devam ettirmekte ve tamamlamakta zorluk yaşarlar. Kurulmaya çalışılan cümlelerin gramer yapısında da bozukluk vardır.

Wernicke Afazisi (Sensoriyel Afazi): Wernicke afazisinin en önde gelen özelliği, hastanın anlamasının ileri derecede bozuk oluşudur. Wernicke alanında bir lezyon olduğu zaman, görme, işitme ve somatik duyu kortekslerine gelen imaj ve kelimeler bu bölgeyi uyaramaz, dolayısıyla da dil sistemini harekete geçiremez; hasta bu bilgiyi dil bağlamında işleyemez, onun için de duyduğu konuşmayı anlayamaz, gördüğü yazıyı okuyamaz, ellediği cismin adını söyleyemez. Wernicke afazili bireylerde okuma, hastanın yazmasına kıyasla daha ağır olarak zedelenmiştir.

Agnozi: Kişinin duysal bir bozukluk olmadan, o duyu aracılığıyla öğrendiği bir şeyi tanıyamamasına verilen addır. Örneğin elinde hiçbir duyu kusuru olmayan bir kişi gözleri kapalı iken avucuna konan bir kalemi yoklayarak tanıyamazsa bu bir agnozidir.

Özgül dil bozukluğu: Çocukta herhangi bir işitme kaybı, gelişimde bir gerilik, nörolojik bir hasar ve otizm olmamasına ve normal bir zeka olmasına karşın, dilin anlama ve/veya üretimindeki bozukluğudur.

Soruda yaşanan bozukluk afazidir. Konuşma problem olduğu, dili anlamayla ilgili problem olmadığı için, Broca afazisi yaşamaktadır.

CEVAP: B

30. Selektif Mutizmin (seçici konuşmamazlık), konuşma yeteneğini kendileri için yabancı ortamlarda, belirli yerlerde ve/veya belirli kişilere karşı sergileyemezler. Dilsizleşirler, susarlar, taş kesilirler ve sonuçta sadece jest ve mimiklerle veya yazılı olarak anlaşma yoluna giderler.

Ayrılma kaygısı bozukluğu, kişinin gelişim sürecine uygun olmayan, bağlanılan kişiden (anne, baba, yakın bir aile ferdi vb.) ayrılmayı düşününce bile kişide yoğun strese ve korkuya sebep olan anksiyete bozukluğudur.

Davranım bozukluğu, çocuk ve ergenlerin, kurallara, toplumsal değerlere uymaması ve başkalarının haklarını ihlal eder şekilde davranışlar göstermesi durumudur.

Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB), bireyin yaşına ve gelişim düzeyine uygun olmayan dikkat sorunları, aşırı hareketlilik ve istekleri erteleyememe (dürtüsellik) ile kendini gösteren nörogelişimsel bir bozukluktur.

Özgül dil bozukluğu, çocukta herhangi bir işitme kaybı, gelişimde bir gerilik, nörolojik bir hasar ve otizm olmamasına ve normal bir zeka olmasına karşın, dilin anlama ve/veya üretimindeki bozukluğudur.

Soruda verilen Şeyma'nın yaşadıkları ve belirtileri Mutizme örnektir.

CEVAP: C

- 31. Psikopatoloji;** Normal dışı davranışların, düşüncelerin, duyguların oluşum sürecini ve doğasını inceleyen bilimsel disiplindir. Bir kişinin içine girebilen, orada yaşayabilen, kişinin zihnini ve bedenini kontrol altında tutabilen şeytan benzeri kötü bir varlığın olduğu öğretisi şeytancılık (demonology) olarak adlandırılmaktadır. O dönemde kişinin içindeki kötü ruhları çıkarmak amacıyla şeytan çıkarma (exorcism) törenleri düzenlenmekteydi. Bu törenlerde maniler söylenir, dualar okunur, aşırı gürültü çıkarılır, kötü ruhun bireyin bedeninde yaşayamaması için kişiye acı içecekler içirilir, işkence uygulanırdı. (Davison Neale, 2004)

M.Ö. 5. yüzyıla geldiğinde Hipokrat'ın ilk kez tıbbi din, büyü ve batıl inançlardan ayırdığı görülmektedir.

Hipokrat, ruhsal bozuklukların kişilere Tanrı tarafından verilmiş cezalar olmadığını, diğer hastalıklar gibi doğal nedenlerinin bulunduğunu öne sürdü. Hipokrat, somatogenez hipotezini, yani ruhsal hastalıkların nedenlerinin psikolojik değil, biyolojik olduğu görüşünü de ilk dile getiren kişidir.

Psikogenez Ruhsal bozuklukların psikolojik olduğunu ileri süren hipotez.

Somatogenez: Ruhsal bozuklukların biyolojik olduğunu ileri sürer.

CEVAP: A

- 32.** Üstün yetenekli çocuklar ilgi alanları, öğrenme istekleri, keşfetme arzuları, zekâ ve yetenekleri ile çoğu zaman ön plana çıkarlar. Diğer çocuklara göre çok daha erken yaşlarda soyut düşünme ve mantıksal tartışmalara girme yeteneklerine sahiptirler. Bu durumu kimi zaman ebeveynleri kimi zaman ise öğretmenleri fark edebilir.

Üstün yetenekli çocukların özellikleri;

1. Hızlı öğrenme ve anlama yetenekleri vardır: Üstün yetenekli çocuklar, bilgileri yaşıtlarına göre daha erken alma eğilimi gösterir. Hızlı ve verimli şekilde öğrenme yetenekleri vardır. Örneğin, harfleri, okuma ve yazmayı okula başlamadan öğrenebilirler. Öğrenmek için soru sormayı severler ve öğrenme konusunda sonsuz enerjileri vardır. Bunun yanı sıra, problem çözmekten ve çözüme ulaşırken en verimli yolları bulmaktan hoşlanırlar. Kendilerini zorlayan problemleri rekabetçi ortamlarda çözmekten hoşlanırlar.

2. Dili çok iyi kullanırlar: Üstün yetenekli çocuklar hızlı öğrenebildikleri ve öğrendiklerini hemen kavrayabildikleri için bu çocuklarda kelime darlığı çok zengindir. Çoğunlukla yaşıtlarına göre daha erken konuşmaya başlarlar. Küçük yaşlardan başlayarak kendilerini çok iyi ifade edebilirler. Alıcı ve ifade edici dilleri yaşıtlarına göre daha erken gelişir.

3. Merak ederler: Üstün yetenekli çocuklar dünyayı keşfetmeye çok meraklıdırlar. Sizi şaşkırtan sorular sorabilirler. Etraflarındaki her şeyi anlamlandırmak, yorumlamak, ilişkiler kurmak ve öğrenmek isterler. Öğrenirken de büyük bir heves duyarlar.

4. Çok iyi hafızaları vardır: Üstün yetenekli çocukların çok iyi hafızaları vardır ve dolayısıyla çoğu bilgiyi çok kolay ve çabuk öğrenirler. Çevreden ve sizden aldıklarından, okuduklarından ve öğrendiklerinden derin bir bilgi birikimi oluştururlar ve sizin tahmin edebileceğinizden daha fazlasını biliyor olurlar. Belirli alanlara odaklanabilirler ve bu alanları daha fazla sorgulayıp araştırabilirler.

5. Duygusal olarak hassaslardır: Üstün yetenekli çocukların algı düzeyleri çok yüksek olduğu için duygularını yoğun yaşarlar ve duygusal olarak hassas olabilirler. Yaşıtlarına göre daha fazla şey düşünür, öğrenir ve sorgularlar. Dünyaya yaşıtlarından daha ileri düzeyde baktıklarından kaygı düzeyleri de genellikle yüksektir.

6. Hayal güçleri çok kuvvetlidir: Üstün yetenekli çocuklar entelektüel olarak çevik olmalarının yanı sıra çok yaratıcıdır, orijinal düşünceli vardır ve hayal güçleri kuvvetlidir. Hayal kurmayı ve yaratıcı fikirler üretmeyi çok severler. Hayal kurarken hikayeler yazmakta, hayal ürünü oyuncular oluşturmada çok başarılıdır.

CEVAP: D

33. B seçeneğinde verilen sosyometri grubun sosyal konusu hakkında fikir veren bir tekniktir.

C seçeneğinde belirtilen zaman cetveli, zamanı disipline etmeye yarayan bir tekniktir.

D seçeneğinde belirtilen kimdir bu, bireyin kendini nasıl algıladığı ve başkaları tarafından nasıl algılandığı ile ilgili ipucu veren tekniktir.

E seçeneğinde verilen kime göre ben neyim, bireyin, kendisinin kendi ve başkalarının gözünden nasıl algılandığı ile ilgili fikir veren tekniktir.

Soruda belirtilen teknik özellik kayıt çizelgesidir. A seçeneğinde verilen özellik kayıt çizelgesi, öğrencilerin değişik alanlarındaki özelliklerinin (liderlik, yaratıcılık vb.) izlenerek yazılmasıdır.

Örneğin; Üstün zihin yeteneği, yaratıcı yeteneği ve ya liderlik yeteneği olan ve ya öğrenme güçlüğü çeken çocukları belirlemek amacıyla her alana ayrı ayrı gözlemlemek amacıyla kayıt çizelgeleri geliştirilebilir.

CEVAP: A

34. İlgî, bir etkinlikten hoşnut olma olmama durumudur. Mesleki doyumu (iş doyumu) yordar. İlgî aynı zamanda bir etkinlikle zaman geçirmeyi gerektirir. Yetenek başarıyı, ilgi doyumu yordar. Özellikle okullarda yetenek ve ilgiye göre seçimler yapılması önerilir. Mesleki rehberlikte seçimlerde ilk yetenek sonra ilgi gelir. Yetenek testi ilgi testiyle birlikte yorumlanırsa daha doğru yönlendirme yapılabilir.

CEVAP: C

35. Bireyin kendini anlattığı teknikler; problem tarama listesi, zaman cetveli, anket, otobiyografi, sosyal atom ölçeği, aru listesidir. Günlükler genellikle psikolojik danışma ve rehberlikte anı kayıtları kapsamında değerlendirilir. Gönüllülük ve gizlilik içinde kişilerin yazdığı kayıtlar değerlendirilmek üzere uzman tarafından terapi içinde kullanılabilir.

Psikodrama, bireyin kendi içsel duygularını, korkularını, kaygılarını, duygu ve davranışlarını, tavırlarını bir oyun içerisinde oynayarak ifade etmesidir.

Anektod, öğrencinin belli bir ortamdaki davranışlarının kayıt altına alınmasını açıklar. Bu teknikte yapılan kayıtlar tamamen objektif olmalıdır. Yani gözlemci forma hiçbir kişisel yorum katmadan gerekli kayıtları yazmalıdır.

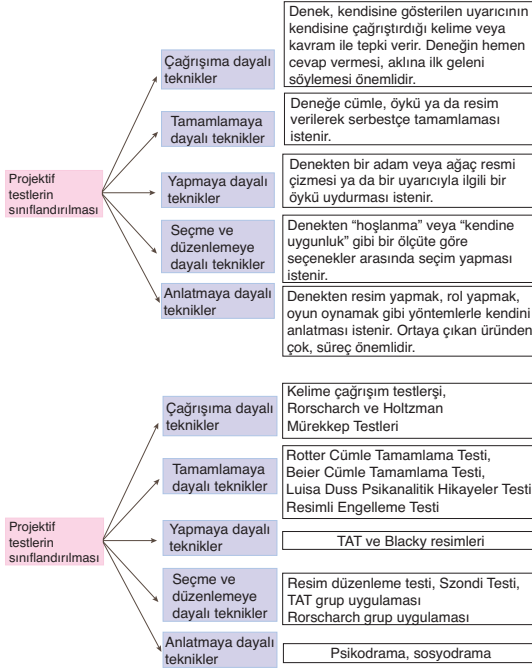
Zaman cetveli, öğrencilerin boş zamanlarını ve ilgi alanlarını tespit etmek amacıyla kullanılır.

Kime göre ben neyim: Bireyin kendisini başkalarının ve kendi gözünde nasıl algılandığını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılan anket türü bir tekniktir.

Soruda Nurten Hanım'ın günlüğüne not aldığı teknik anı hatıra kayıtları yada anı defteridir. Kimi bireyler, en gizli dilek, arzu, sevinç ve üzüntülerini her gün hatıra defteri diye adlandırılan bir deftere yazmaktadır. Bireyler için günü gününe tuttıkları bu defter, rahatlıkla içlerini dökebilecekleri bir sırdaş olmaktadır. Anı defterleri, öğrencilerin iç dünyalarını öğrenmede oldukça yararlı olabilmektedir. Anı defteri veya hatıra kayıtları son derece önemli ve gizlidir. Öğrencinin izni olmadan bunların okunması gizlilik ilkesini zedeler. Bu nedenle birlikte değerlendirmek ve üzerinde konuşmak için anı defteri, tam bir güven sağlandıktan sonra ve öğrencinin izni ile psikolojik danışman tarafından kullanılabilir. Hatıra kayıtları, çoğu kez sınıf öğretmenlerinin etkinlik alanları dışında kalan derin çözümlenmeleri gerektiren yaşantı, duygu ve düşünceleri içermektedir.

CEVAP: D

36. Projektif teknikler;

Luisa Düss Öykü Testi, çocukların kompleks ve sorunlarını çözümlmek için hazırlanmış tekniklerin en geliştirilmişlerinden biridir.

Bu teste yararlanılan öyküler daha çok onların anlayabilecekleri ve ilgi duyabilecekleri biçimde yapılandırılmıştır. Düss bunu yaparken, deneklerin komplekslerine karşılık olan yanıtlarını göz önünde tutuyor ve şu varsayıma dayanıyordu:

Eğer denek, öykülerden birine takılır, anlamlı içerik taşıyan veya sembolik değeri olan yanıtlar verirse veya yanıt vermekten kaçınırsa, bu, o öykü ve ya öykü kahramanının, denekte bulunan kompleksi uyandıracak bir çağrışım oluşturduğu anlamına gelecekti. Buna göre her öykü veya öyküdeki kahramanlar bir veya birkaç kompleksle ilgilidir. Deneyim sırasında, bazı komplekslerin karşılığı olan soruların üstünde durmak ve alınan yanıtların anlamlı oluşlarına göre daha derinleştirerek sorular sormak gerekir. Bunun içindir ki, bu öykülerin, bilinçaltı simgelerini ve psikanalitik soru sorma tekniğini iyi bilen bir uygulayıcı tarafından kullanılması daha doğru ve yerinde olur.

Bu öyküler;

- I. **Kuş öyküsü:** (Çocuğun ana babadan birine olan bağlılığını veya geleceğini görme biçimini açığa çıkarmak için)

- II. **Evlilik yıl dönümü öyküsü:** (Eğer çocuk ana babanın odasında bir şok geçirmişse, bunun belirlenmesi için ana baba beraberliğinin ve mutluluğunun kısındırılması)
- III. **Kuzu öyküsü:** (Sütten kesilme ve kardeşlik komplekslerinin belirlenmesi için)
- IV. **Cenaze öyküsü:** (Saldırganlık, ölüm istemi, suçluluk, kendini cezalandırma duygusunu meydana çıkartmak için)
- V. **Korku öyküsü:** (Bunalım ve kendini suçlamayı belirlemek için)
- VI. **Fil öyküsü:** (Hadımlık Kompleksi için)
- VII. **Yapılmış eşya öyküsü:** (Anal kompleksi, mal canlılığı ve inatçılığı belirlemek için)
- VIII. **Anne ve baba ile gezinti öyküsü:** (Oedipus ve Elektra komplekslerini belirlemek için)
- IX. **Haber öyküsü:** (İstek ve korkularını anlamak için)
- X. **Fena rüya öyküsü:** (Önceki öyküleri kontrol için)

CEVAP: E

37. Görüşme yapılırken ya da yapıldıktan sonra kayıtların doğru bir biçimde tutulması gerekir. Çünkü alınan bu notlar, görüşülenlerin unutulmasını engelleyerek görüşme raporunun doğru yazılmasına yardımcı olur. Fakat buna rağmen görüşme raporu yazılırken bazı hatalar yapılabilir. Bunlar;

- **Tanım hatası:** Görüşülen kişilerde ortak olan olayların veya işaretlerin tanınmaması, dikkat edilmemesi veya küçümsenmesidir.
- **İhmal hatası:** Bazı olayların, ifadelerin önemsenmeyerek ihmal edilmesi. Daha çok not alma sırasında yapılır.
- **Derleme hatası:** Görüşülen kimsenin cevapları hatırlanırken bunların abartılması, büyütülmesidir. Bir bilginin yerine başkasını koyma görüşme özelliğinin tam yansıtılmasına engel olur.
- **Yerini değiştirme hatası:** Görüşmecinin olayları, sırasını veya aralarındaki bağlantıyı doğru hatırlamasından ileri gelir.

Psikolojik danışman Gülten Hanım, görüşme esnasında öğrencisinin babasından ara sıra fiziksel saldırıya maruz kaldığını önemsemeyerek görüşme raporuna kaydetmemesi, ihmal hatasıyla ilgilidir.

CEVAP: C

38. Toplu Dosyadaki Gizlilik Düzeyleri;

Birinci Düzey (Özlük bilgileri): Öğrencinin kimlik ve özlük bilgileridir (adı, soyadı, cinsiyeti, boyu, kilosu, açık beden kusurları). Bu bilgiler herkese açık ve paylaşılabilen bilgilerdir.

İkinci Düzey (Bireysel genel bilgiler): Aile durumu (boşanmış, üvey vs.), gelir durumu, bireyin akademik özgeçmişi, merak ve hobileri, geleceğe ilişkin planları vb. Bu bilgiler herkese açıklanamaz. Ancak sosyal hizmet uzmanı, araştırmacı gibi profesyonel ve sorumlu kişilere açıklanabilir.

Üçüncü Düzey (Bireye özgü bilgiler): Sınıf içindeki başarı düzeyi, yönetici, öğretmen ve uzmanların öğrenciyeye tavsiyeleri ve uygulanan test sonuçları vb. Bu bilgiler öğrencinin veya velinin onayı alınmadan verilemez.

Dördüncü Düzey (Kişilik özelliklerine ilişkin bilgiler): Psikolojik inceleme, psikiyatrik muayene sonuçları, sağlık ve sosyal hizmet personelinin raporları, yasal inceleme sonuçları vb. bilgilerdir. Bu bilgiler hiçbir şekilde aynen kelime kelimesine öğrenciyeye, ailesine veya başkasına verilemez. Bu bilgiler toplu dosyada yer almaz.

CEVAP: D

39. Nuran arkadaşım düzeyi en yüksek öğrencidir çünkü Nuran kendisini 1,8,9 numaralı sorulara uygun görürken arkadaşları da Nuranı 1,8,9 numaralı sorulara uygun görmüştür. Arkadaşım düzeyi en düşük öğrenci ise Bedirhandır çünkü Bedirhan kendisini 1,3,9 numaralı sorulara uygun görürken arkadaşları ise 1,3,9 numaralı sorulara uygun görmemiştir. Bu yüzden arkadaşım düzeyi düşüktür.

CEVAP: C

40. Psikolojik testlerin işlevini 4 grupta toplayabiliriz.

Seçme; öğrenci ya da personel seçme işlevi ile kullanılmaktadır.

Sınıflama; daha çok kliniklerde teşhis amacı ile uygulanır, iş yerlerinde de en uygun elemanı yerleştirme amacıyla da sınıflama yapılabilir.

Uygulan Yöntemlerin Etkisini Araştırma; yeni bir öğrenme modelinin eskisi ile karşılaştırılması, psikoterapi ile ilaç tedavisinin karşılaştırılması gibi işlevlerde uygulanır.

Araştırmalarda Denencelerin Test Edilmesinde; yapılacak bir araştırmada denencenin ne kadar geçerli olduğunu test etmeye yönelik veriler toplamak amacıyla uygulanmasıdır.

Harun beyi işe alınmamıştır yani seçilmemiştir. Bu psikolojik testlerin seçme özelliği ile ilgilidir.

CEVAP: A

41. Grupla psikolojik danışmada evrelerin özellikleri şu şekildedir.

1. Başlangıç: Bu evrede üyeler birbirlerini tanırlar, beklentiler üzerinde durulur ve üyeler davranışsal amaçlarını belirlerler. Ayrıca bu dönemde grubun kuralları konur. Başlangıç evresi, üyeler grupta nasıl davranacaklarını ne yapacaklarını pek bilmediklerinden kaygının en yüksek düzeyde yaşandığı evredir. Grup üyeleri daha çok lidere bağımlıdır. Üyeler birbirleriyle konuşmaktan çok liderle konuşmayı tercih eder. Lider bu evrede üyeleri etkileşim kurmaları noktasında teşvik eder. Grubun tanışma ve kaynaşması için lidere çok iş düşer.

2. Geçiş: Bu evre tıpkı ergenlikte olduğu gibi sorunlu geçer. Bu dönem çalkantılıdır, çünkü güven oluşmamıştır. Bu dönemde güç ve kontrol söz konusudur. Grup üyeleri birbirini ve lideri kontrol etmeye çalışır. Ayrıca üyeler düşmanca duygularını gruba getirebilirler. Deneyimli lider bu duygu ve davranışların normal olduğunu bilir. Üyeler kimseye güvenmediklerinden kendini açmazlar. Grupta bizlik duygusunu gelişmesi için lider çeşitli alıştırmalar yapar. Yine lider dirençle baş etmenin yollarını bilmelidir.

3. Eylem: Bu evre işin yapıldığı dönemdir. Bir başka değişle grubun olgunluk dönemidir. Bu dönem grubun en uzun aşamasıdır. Bu dönemde üyeler bireysel ayrılıkların farkına varırlar, birbirlerini olumlu ya da olumsuz yanılarıyla kabul ederler, artık güven gelişmiştir. Bu dönemde bizlik duygusu gelişir. Üyeler karşılıklı birbirini destekler. Bitirilmemiş işlerin tamamlanması ve davranışsal amaçlara ulaşılması yönünde lider üyelere yardım eder. Üyeler artık lidersiz iletişim kurmaya başlamışlardır.

4. Sonlandırma: Bu aşama grubun sonlandığı dönemdir. Bu nedenle bazı gruplarda, üyelere bir regresyon görülür. Yani gruba başladıklarında var olan sorunlar birden gün yüzüne çıkar. Buna çocuk gruplarda çok rastlanır. Bazı kişiler için veda etme aracı olabilir. Grup lideri buna dikkat etmelidir. Çünkü veda etme hoşça kal diyebilme başlı başına çalışılması gereken bir konudur. Bu evrede davranışsal amaçlara ulaşıp ulaşılmadığı irdelenir. Üyeler gruba ne dediler, ne aldılar bunun üzerinde durulur. Üyelerin gruptan olumlu ayrılmaları için sevgi bombardımanı gibi alıştırmalar yapılır.

CEVAP: C

42. Alıştırmaların özellikleri;

- Sadece sessizliği bozmak için kullanılmamalıdır.
- Direnci kırmak, transferansla baş etmek, bireyin kendini ve başkalarını tanıması için kullanılabilir.
- Çok fazla kullanılmamalıdır, yoksa direnç oluşabilir.
- Grup liderinin alıştırmaları uygulayabilmesi için yaşantı geçirmesi gerekmektedir.
- Gönüllülük esastır.
- En iyi ve en etkili alıştırmalar daha önce planlanmadan spontane olarak yeri geldiğinde yapılması gerekir.
- Alıştırmaların sunulduğu kültür ve alt kültürlerin liderce bilinmesi gerekir

Grupla psikolojik danışma alıştırmalarda katılmak gönüllülük esastır.

CEVAP: E

43. Grupla psikolojik danışma ve bireyle psikolojik danışma arasındaki farklar:

Grup rehberliği ve grupla danışma arasındaki farklar		
	Grup Rehberliği	Grup Danışmanlığı
1	Grup rehberliği tüm öğrenciler için düzenli bir programda daha çok uygulanır.	Grup danışmanlığı, sadece geçici problemleri olup da bilgilendirmenin tek başına yeterli olmadığı kişiler için uygulanır.
2	Grup rehberliğinde, öğrencilerin daha doğru planlar yapmalarını ve hayatlarıyla ilgili daha doğru kararlar almalarını sağlayacak bilgilendirmeyi gerçekleştirmek amaçlanır. Yani önleyici bir işlev gerçekleştirir.	Grupla danışma gelişmeyi sağlama, önlem ve tedavi amaçlıdır.
3	Grup rehberliği, tavır ve davranışları bilgilendirme yoluyla değiştirmek için dolaylı bir yollar ve bilişsel (zihinsel) işleme önem verir.	Grupla danışma ise; herkesi kapsar, tavır ve davranışları doğrudan değiştirir.
4	Grup rehberliği, sınıf büyüklüğündeki gruplarda yapılabilir.	Grupla danışma, grup içinde güçlü bir bağın kurulabileceği küçük gruplarda gerçekleştirilebilir.
5	Grup rehberliği genelde okullarda uygulanır.	Grupla danışma sadece okullarda değil, çeşitli kurum (sağlık) ve enstitülerde de uygulanır.

Bilgi verme grup rehberliğinde yapılır. Kişinin kendini anlaması ve kabul etmesine yardımcı olmak için ise grupla psikolojik danışma yapılmalıdır.

CEVAP: A

44. Etkileşim grubuna uygun olmayanlar;

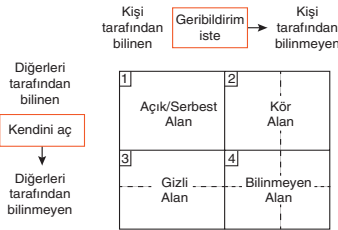
- Beyin hasarı görmüş
- Paranoya
- Narsist
- Hipokondriya
- Psikolojik rahatsızlığı olan bireyler
- Psicotikler
- Yoğun depresyonlular
- Alkol ve madde bağımlıları
- Çok sık seyahat edenler
- Gruba gelmek için ulaşımı başkasına bağlı olanlar

Ancak Yalom'a göre bir anoreksiya etkileşim grupları için uygun aday olmasa da bilişsel-davranışçı homojen yeme bozukluğu grubu için uygundur.

Soruda verilen özellikleri taşıyan bireyler grupla psikolojik danışmaya alınmamalıdır.

CEVAP: B

45. Johari Penceresi, insanlar arasındaki ilişkide, kişi tarafından bilinen yani paylaşılan ya da kişinin kendi tarafından bilinmeyen, paylaşılmayan iletişimi inceleyen bir yöntemdir.

Açık Alan: Kişinin hem kendisi hakkında bildiklerini hem de diğerleri tarafından bilinen özelliklerini içermektedir. Bu alan genel olarak kolay gözlemlenebilir bilinçli hareket ve ifadeleri, kişinin anlatmaktan çekinmediği bilgileri kapsamaktadır. Kişinin ve karşısındaki insanların farkında olduğu, tanıdığı, bildiği tutum, nitelik ve davranışlar yer almaktadır. İlişkiler açısından en avantajlı bölgedir. Etkili iletişim ve takım süreci için en geniş olması beklenen alandır. Açık alanı geniş olanlar birer iletişim ustasıdır, takım oyununa yatkındırlar. Ayrıca bu kişiler rahat, doğal, özgüveni olan, duygusal yeterlilikleri gelişmiş ve duygusal zekaları yüksek kişilerdir. Kazan/kazan yaklaşımını benimserler, iletişim ve empati yetenekleri gelişmiştir, insanların duygu ve düşüncelerine karşı açık fikirlidirler, paylaşımcı ve işbirliğine açıktırlar, farklılıkları ve çeşitliliği doğal kabul ederler.

Kör Alan: Kişinin kendisinin bilmediği fakat diğerleri tarafından bilinen alanı açıklamaktadır. Kaygı, korku, kıskançlık duyguları bu alanda yer almaktadır. Bu alanın geniş olması kişinin tek yönlü iletişimi tercih eden, benmerkezci, savunmacı, eleştirilere kapalı, şüpheli olduğu anlamına gelmektedir. Kör alanı geniş olan kişiler iletişim engelleri oluşturur, zamanla kendileri engel haline alırlar. Baskın, otoriter yöneticiler, hiyerarşik yapıyı benimseyen insanlar daha çok bu özelliktedirler. Kör alanı geniş olan kişilerin duygusal yeterlilikleri sınırlıdır, bu kişiler için karşısındaki insanların duyguları, düşünceleri önemli değildir.

Gizli Alan: Kişi tarafından bilinen ancak diğerleri tarafından bilinmeyen özellikleri içermekte, kişinin paylaşmak istemediği ve bilinçli olarak gizlemek istediği bilgileri kapsamaktadır. Bu alanda kişinin kendisiyle ilgili bildiği, farkında olduğu fakat karşısındakilerin bilmediği, farkında olmadığı tutum, nitelik ve davranışlar yer almaktadır. Bu alanın geniş olması kişinin risk almayan, bilinmeyenle baş edemeyen, hakkını arayamayan, kendine odaklı, özgüveni eksik, paylaşımına kapalı olduğu anlamına gelmektedir. Bu alanı geniş olan insanlar kendilerini iyi kamufler ederler, içe kapanık bir yapıları vardır. Bu kişilerle iletişim kurmak zordur. Yapıcı eleştiri alır, fakat yapmazlar. Problemlerden çekinirler.

Bilinmeyen Alan: Kişinin hem kendisi hem de başkaları tarafından bilinmeyen özelliklerini içermektedir. Bilinmeyen alanı geniş olan kişilerin ne yapacakları kestirilemez. Kuralcı ve mesafelidirler. Birer kapalı kutudurlar. Bilinmeyen alanı geniş olan insanlar, davranış ve düşüncelerini gizlerler ve çatışmadan kaçınırlar. Bu alanın bilinçaltı veya bilinçdışı bilgileri içerdiği söylenebilir. Rüyalarda da bu alanın içerisinde.

Grupla psikolojik danışmaya göre ipotekli kişilerin kör alanı geniştir ve kendi özelliklerini iyi bilmezler fakat başkaları onun özelliklerinin farkındadır. Bu nedenle bu kişiler yönlendirilmeyi severler çoğunlukla anne, baba ve çevre tarafından yönlendirilirler.

CEVAP: A

46. Bireylere yaşamla ilgili sorun yaratabilecek konularda baş etme becerileri kazandırmayı, onların farkındalıklarını artırmayı ve bilgi eksikliklerini tamamlamayı amaçlayan bilişsel temelli gruplar psikoeğitim grupları olarak adlandırılır.

CEVAP: D

47. Altıgen bahçe etkinliğinin amacı, öğrencilerin Holland'ın kuramındaki tiplere göre kendisini ve meslekleri tanımalarına yardımcı olmaktır.

Kaan "aletler, makinalar, açık hava, bakım onarım atolyesi benim en sevdiğim alan" şeklinde paylaşımında bulunması, onun gerçekçi tipe uygun olduğunu göstermektedir. Gerçekçi kişilik tipine sahip bireyler, daha fazla makine ile yapılan işlerden hoşlanmakta ve çeşitli aletler kullanarak tamirat yapmayı sevmektedirler. Somut sonuçlara önem veren bu kişilik tipinin kişilerarası ilişkilerdeki iletişimleri zayıftır. Göze çarpan özellikleri arasında doğal, hoşgörülü ve sabırlı olması sayılabilmektedir. Otomobil tamirciliği, her çeşit araç teknisyenliği, mühendislik, veterinerlik, ormancılık, denizcilik gibi meslekleri örnek olarak verebiliriz.

CEVAP: C

48. Özellik-faktör kuramında psikolojik danışmanlar tarafından yapılan mesleki danışma sürecinde, genel olarak öncelikle danışanın hangi kategoriye girdiği belirlenir ve ona uygun bir eylem planı geliştirilir. Williamson'a (1950) göre, mesleki danışma hizmeti alacak bireyler 4 kategoride incelenebilir. 1. Hiçbir seçim yapmamış olanlar 2. Seçiminde kararsız olanlar (kesinleşmemiş) 3. Seçiminde realist olmayan (akılcı seçime sahip olmayanlar) 4. İlgileri ve yetenekleri arasında farklılık olan (seçimleri yetenekleri ile örtüşmeyenler)

Melek, psikolojik danışman olmayı istemekte fakat tercihi ile yeteneği uyuşmamaktadır.

CEVAP: D

49. Mesleki rehberlikte gelişimsel perspektiften bakan kuramcılardan biri olan Gottfredson, kariyer gelişimi ve seçimi sürecini bilişsel bakış açısıyla, gelişimsel ve sosyolojik bir perspektiften değerlendirir. Ayrıca kariyer seçim sürecinin üst düzeyde bilişsel yeterlik gerektirdiğini savunur. Ana teması mesleki hedeflerin gelişimi olan kuramcı Gottfredson'dur.

CEVAP: E

50. Soruda lise öğrencisi bahsedilmiş olup bu dönem 14-18 yaş aralığıdır. Bu dönem Ginzberg kuramında "çok para getiren iş istiyorum" ifadesi değer evresine denk gelir bu evrede kişi para, saygınlık gibi özellikleri dikkate alır. Aynı dönem Super'in kuramında deneme evresi olarak geçer. Bu evrede kişi, kendisine uygun mesleği arar geçici denemeler; geçici işler, güne birlik çalışmalar yapar.

CEVAP: A

51. Roe'ye göre, çocukluktaki aile ortamı yetişkinlikte ilgi ve tutumları etkiler. Aile ortamının etkilerine göre insanlara yönelik ya da insanlara yönelik olmayan meslekler seçilir.

- İnsanlara yönelik meslekler: Hizmet, iş bağlantısı, örgütler, genel kültür, sanat ve eğlence. İnsanlara yönelik olmayan meslekler: Teknoloji, açık hava, bilim.
- İhtiyaçları karşılanmayan bireyler teknolojiyle ilgili mal ve hizmetlerin üretimi, bakımı ve ulaşımı, mühendislik gibi meslekleri seçebilirler.

CEVAP: C

52. Isaacson'a göre meslek gelişimi sürecinin aşamaları:

1. Uyanış ve Farkında Olma (5-12 Yaş): Çocuk bu dönemde çevresinde bulunan yetişkinlerin bir meslek sahibi olduğu ve kendisinin de bir meslek edinmesi gerektiği konusunda farkındalık geliştirir. Bu dönemde çocukta meslek seçiminde kendi ilgileri ön plandadır. Özdeşime dayalı mesleki seçimler yapar.

2. Meslekleri Keşfetme ve Araştırma (12-15 Yaş): Bu dönemde çocuklar çok fazla detaya girmeseler de meslekleri ve özelliklerini incelerler.

3. Karar Verme (15-18 Yaş): Birey, kendi özellikleri ile meslekleri gerçekçi şekilde analiz ederek kendisine uygun bir mesleği tercih eder. Bu dönemde öğrencinin özdeşime dayalı meslek seçmesi beklenmez. Kendi yetenek ilgi ve kişilik özellikleriyle örtüşen bir meslek seçimi yapılmalıdır.

4. Hazırlık Aşaması (18-23 Yaş): Bu dönemde birey, tercih ettiği meslekle ilgili eğitim sürecine girer.

5. İşe Yerleşme (23 Yaş ve Sonrası): Mesleki gelişim süreci içindeki bu son aşamada birey artık eğitimini aldığı mesleği icra etmeye başlar.

CEVAP: D

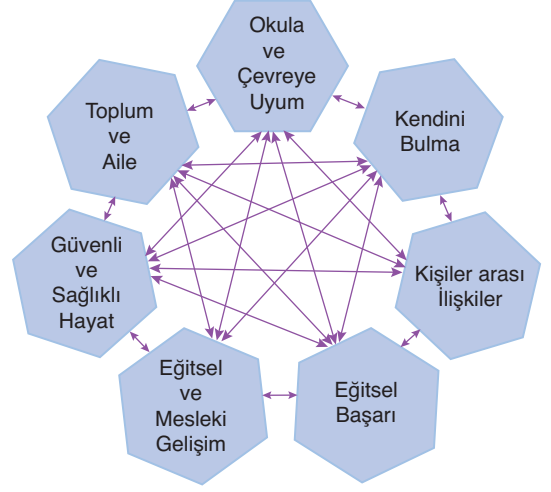
53. Geleneksel ve gelişimsel rehberliğin karşılaştırılması aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

GELENEKSEL VE GELİŞİMSEL REHBERLİĞİN KARŞILAŞTIRMASI	
Geleneksel Rehberlik Anlayışı	Gelişimsel Rehberlik Anlayışı
<ul style="list-style-type: none"> • Psikolojik danışma kuramları temel alır. • Problem(kriz) odaklı yardım hizmetleri vardır. • Bilgi verme ve yöneltme ekseninde odaklanır. • Zaman çizelgesi ile sınırlıdır. • Problemlili öğrencilere yöneliktir. • Uzmanlık hizmetine odaklıdır. • Görev yönelimlidir. • Tepkiseldir. • Öğretimden ayrıştırılmıştır. • Profesyonel müdahale vardır. • Var olanı koruma ve sürdürme esastır. • Bağımsız uygulamalar vardır. • Genel ve yapılandırılmış hedefler vardır. • Yoğunluk ortaöğretim kademesindedir. • Birçok kurumda uygulanabilir. (Sağlık, endüstri). 	<ul style="list-style-type: none"> • Gelişim kuramlarını temele almaktadır. • Gelişimi destekleyici odaklı hizmet vardır. • Bireyin tüm gelişim alanlarına yöneliktir. • Program bütünlüğü içindedir. Sürekliştir. • Tüm öğrencilere yöneliktir. • Öğretmen odaklıdır (sınıf rehber öğretmeni). • Hedef yönelimlidir. • Yaratıcı ve esnekler. • Öğretimle kaynaştırılmıştır. • Profesyonel hizmet vardır. • Var olanı değerlendirme ve geliştirme esastır. • Sürekli aşamalı, ardışık uygulamalar vardır. • Ölçülebilir hedef davranışları vardır. • Tüm öğretim kademelerinde yoğunlaşır. • Sadece eğitim kurumlarında uygulanır.

Geleneksel yaklaşım, soruna yönelik olduğu için tepkiseldir gelişimsel yaklaşım ise gelişim dönemlerinde kazandırılması gereken hedefler içerdiği için yaratıcı ve esnekler.

CEVAP: E

54. Rehberlik Programında yer alan ve eğitsel-mesleki-kişisel gelişim alanlarıyla ilgili 7 yeterlik alanı:

1. Okula ve Çevreye Uyum
2. Eğitsel Başarı
3. Kendini Kabul
4. Kişiler arası İlişkiler
5. Aile ve Toplum
6. Güvenli ve Sağlıklı Hayat
7. Eğitsel ve Mesleki Gelişim'dir.

CEVAP: E

55. A seçeneğinde, Çalışma ile başarı arasında pozitif (+1) korelasyon
 B seçeneğinde, Egzersiz ile sağlık arasında pozitif (+1) korelasyon
 C seçeneğinde, dikkat ile başarı arasında pozitif (+1) korelasyon
 D seçeneğinde, Dikkat ile unutma arasında negatif (-1) korelasyon
 E seçeneğinde, Sosyalleşme ile sosyal beceri arasında pozitif (+1) korelasyon

CEVAP: D

56. Bağımsız örneklem tek yönlü varyans analizi (Tek faktörlü varyans analizi): En az 3 grubun ortalaması (verileri) arasında anlamlı farklılığın olup olmadığı incelenir.

Gruplar arası farkın olduğu durumda, farklılığın hangi gruptan kaynaklı olduğunu tespit eden istatistik post-hoc olarak bilinmektedir. Bunlar ;

- LSD testi, farklılığın belirleneceği grup sayısının 3'ten fazla olması durumunda tercihi sakıncalı görülen bir post-hoc istatistiktir.
- Tukey HSD testi gruplardaki örneklem sayılarının eşit olmasını gerektiren bir post-hoc tekniğidir. Grup sayısının 3'ten fazla olması durumunda kullanılacak bir testtir.
- Bonferroni testinin veri sayısının az olduğu zamanlarda seçilmesi daha uygundur.
- Scheffe testi, Bonferroni testinden farklı olarak sadece önceden planlanmış ve az sayıdaki bağlantıları değil bütün olası bağlantıları ve veri sayısının fazla olduğu durumları test etmek için kullanılması daha uygun (ve dolayısıyla hata payı daha düşük) bir testtir.

Soruda gruplar arası farklılaşmanın hangi sınıftaki öğrencilerden kaynaklandığını anlamak amacıyla Tukey testi uygulanmalıdır.

CEVAP: A

57. Kapsamlı Psikolojik danışma ve Rehberlik programının bileşenleri;

1. Rehberlik müfredatı: Sınıf etkinlikleri: Sınıf içinde danışmanın tek başına ya da öğretmenlerle gerçekleştirdiği etkinliklerdir. Grup etkinlikleri: Sınıf dışında öğrencilerin bazı ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla psikolojik danışman tarafından yürütülen etkinliklerdir.

2. Bireysel Planlama: Bireyi tanıma-Bilgi verme Yerleştirme-İzleme

3. Müdahale Hizmetleri: Müşavirlik-Psikolojik danışma-Kriz danışmanlığı-Sevk

4. Sistem Desteği: Profesyonel gelişim-Personel ve çevreyle ilişkiler-Öğretmenlere müşavirlik-Danışma kuralları-Topluma ulaşma-Program yönetimi ve yürütülmesi-Araştırma, geliştirme alanlarında yapılacak etkinliklerdir

Bu hizmetlerden, Rehberlik müfredatı, bireysel planlama ve müdahale hizmetleri doğrudan (öğrenciye yönelik), sistem desteği dolaylı bir hizmettir. Okul müdürünün okula, rehberlik servisinin yapacaklarına kaynak bulması sistem desteği ile ilgilidir.

CEVAP: D

58. Etik ilkelerin faydaları;

1. Mesleğinde yetersiz olan ve ilkesiz davranan üyeleri ayırmak.
2. Meslek içi rekabeti düzenlemek.
3. Hizmet ideallerini korumak.
4. Meslek üyelerinin grubun diğer üyeleri ve toplum ile ilişkilerini düzenlemek
5. Meslektaş baskısı sağlayarak, meslek elemanlarını etik davranış göstermeye motive etmek.
6. Bireylerin kişilikleri yerine doğru yada yanlış eylemler konusunda daha tutarlı ve kararlı bir rehberlik sağlar.
7. Belirsiz durumlarda nasıl davranılacağı konusunda rehberlik eder.
8. Yönetici yada patronların otokratik gücünü kontrol eder.
9. Meslek örgütlerinin toplumsal sorumluluklarını tanımlar.
10. Meslek örgütlerinin ya da mesleğin çıkarlarına hizmet ederek meslek gelişimine katkı sağlar.

C seçeneğindeki, yönetici yada kurum sahiplerinin otokratik gücünü destek olmak yanlıştır. Etik ilkeler, yönetici yada patronların otokratik gücünü kontrol etmektedir.

CEVAP: C

59. Profesyonel meslekler için 5 temel ahlaki ilke:

1. **Özerklik:** Danışanın bağımsızlığına saygı
2. **Zarar vermeme:** Danışan zarar verebilecek davranışlardan kaçınma.
3. **İyilik:** Danışanın iyiliğine çalışma, yararlı olma
4. **Adalet:** Tüm insanlara eşit ve adaletli davranma, adil olma
5. **Sadakat:** Güven sağlama, danışanı istismar etmekten kaçınma, dürüst olma, doğru ve yeterli açıklama yapmadır.

Psikolojik danışman Mehmet'in ödevden vazgeçmesi danışana karşı zarar vermektan kaçınması anlamına gelir.

CEVAP: B**60. Gerig (2004), danışanların verdikleri hediyeleri dört farklı kategoride ele almakta ve bunları aşağıdaki gibi örneklendirmektedir:**

- Birinci kategorideki hem terapötik, hem de etik açıdan anlamı ve önemi düşük olan hediyeler (Örneğin kart, kitap, çiçek gibi) nezaket kurallarına uygun biçimde kabul edilebilmektedir.
- Etik açıdan kabulünde sıkıntı olmayan ancak terapötik anlamı yüksek olabilecek hediyelerin (örneğin danışma yapılan çocuğun çizdiği resim) kabul edildikten sonra danışmada incelenmesi önem taşımaktadır.
- Terapötik anlamı ve önemi görece düşük, ancak etik açıdan kabul edilmesinde sıkıntı bulunan (Örneğin maddi değeri yüksek) hediyelerse, farklı bir kategori oluşturmaktadır.
- Hem terapötik anlamı ve önemi, hemde kabul edilmesindeki etik sıkıntılar yüksek olan hediyelerin (Örneğin danışanın cinsel yakınlaşma teklifi), gibi uygun biçimde reddedilerek anlamının danışanla birlikte danışma oturumunda irdelenmesi önerilmektedir.

CEVAP: B**61. Atılganlık becerisine sahip insanlar ise bir yandan kendi haklarını korurken bir yandan da karşılarında-kine karşı saygılıdırlar. Davranışları ile "ikimizin de kendimizce haklı bakış açıları var. İkisini de hesaba katarak ortak bir çözüm yolu bulalım" derler.****Atılganlık,**

- Karşıdakini kırmak, incitmek, fiziksel ya da duygusal olarak zarar vermek
- Daha önce incinmiş ya da kızmış olduğunuz bir olay için intikam almak
- Ağzınıza ya da aklınıza ne gelirse, nasıl dediğimize hiç dikkat etmeden karşınızdakine aktarmak
- Karşınızdakinin hak, istek ve sınırlarını yok saymak
- Karşınızdakine baskın çıkıp kendi dediklerinizi kabul ettirmek değildir.

CEVAP: E**62. Johari Penceresine göre, karanlık Alan:** Kişinin hem kendisi hem de başkaları tarafından bilinmeyen özelliklerini içermektedir. Bilinmeyen alanı geniş olan kişilerin ne yapacakları kestirilemez. Kuralcı ve mesafelidirler. Birer kapalı kutudurlar. Bilinmeyen alanı geniş olan insanlar, davranış ve düşüncelerini gizlerler ve çatışmadan kaçınırlar. Bu alanın bilinçaltı veya bilinçdışı bilgileri içerdiği söylenebilir. Rüyalar da bu alanın içerisinde. Karanlık alanı geniş olan birinin olumsuz psikolojik eğilim ve durumlara sahip olabileceğini söyleyebiliriz.

Böyle bir durumda karşılaştığında sınıf öğretmeni öğrencisinin yaşayabileceği olumsuzluklar karşısında rehberlik servisine yönlendirmelidir. Psikolojik danışman ise bu konuda psikolojik danışma yardımı sunmalıdır hatta sevk etme durumu bile olasıdır.

CEVAP: C

63. Problem alanlarına göre rehberlik ;

A) Mesleki Rehberlik: Kariyer gelişimi

B) Kişisel-Sosyal rehberlik: Duygusal ve sosyal gelişimi,

C) Eğitsel Rehberlik: Akademik gelişimi ifade etmektedir. Temel amaç, öğrenme sürecini etkin kılmaktır. Bu kapsamda bazı etkinlikler;

- Okula ve okulun bulunduğu çevreye uyum sağlama
- Etkili ders çalışma becerileri kazanma
- Eğitsel kararlar verme ve seçimler yapma
- Başarıyı engelleyen etmenleri azaltma ya da ortadan kaldırma
- Öğrencilerin ilgi, yetenek, eğilim ve özelliklerine uygun bir eğitsel ortam yaratma
- Öğrenmeyi öğrenme
- Okul yaşamı ile meslek yaşamı arasındaki ilişkiyi sağlamadır.

CEVAP: B

64. İlgili yönetmeliğe göre, Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu Raporu doğrultusunda ve velinin yazılı talebi dikkate alınarak bireyin resmî bir okula yerleştirilmesine karar vermek ve gerekli özel eğitim tedbirlerini almak özel eğitim hizmetleri kurulunun görevidir. Özel eğitim hizmetleri kurulu, il millî eğitim müdürlükleri ile RAM bulunan ilçe millî eğitim müdürlüklerinde oluşturulur.

CEVAP: D

65. **Oryantasyon(Eğitsel Rehberlik) (Duruma Alıştırma Hizmeti):** Öğrencileri yeni bir duruma veya yeni bir ortama alıştırmak amacıyla yürütülen çalışmaları içermektedir. Eğitim - Öğretim kurumlarında okula başlama, okul değişikliği, sınıf değişikliği, sistem değişikliği vb. durumlarda oryantasyon hizmetine ihtiyaç duyulmaktadır.

Eğitim yaşantısı içinde karşılaştığı durumlara alışabilmesi, uyum sağlaması için yapılan yardımlardır.

Üniversite yaşamının hemen başında "yeni başlayanlar için" ilgili kurum ve birimlerin ortaklaşa hazırladığı bir alıştırma ve bilgilendirme programıdır. Akademik yıl içerisinde gerekli görüldüğü durumlarda yinelenen bir uygulama olan oryantasyon hizmeti öğrenciler için çok önemli ve katılması faydalı olan bir çalışmadır. Oryantasyon hizmeti daha çok eğitsel rehberlik kapsamında değerlendirilir. Oryantasyon hizmeti özellikle önleyici ve uyum sağlayıcı, rehberlik işlevleriyle yakından ilişkilidir.

CEVAP: E

66. Atakan, anne baba tutumları nedeniyle başarısı, çalışması takdir edilmediği için akademik alanda performansı düşmüştür. Bu duruma akademik başarısızlık denir.

Çocukların okulu sevmesindeki etkenlerden biri de akademik başarıdır. Kimi çocuklar, okul derslerini sever, zevkle çalışır ve daha yüksek puanlar alırlar. Kimi çocuklar ise bir türlü dikkatlerini derse veremez ve okula gitmek istemezler. Sonuç olarak derslerden sürekli olarak kötü notlar alır ve sınıflarını geçmekte zorlanırlar. Akademik başarısızlık olarak ele alabileceğimiz bu durum, birçok faktörün birleşmesi ile ortaya çıkabilir. Ailenin eğitime bakış açısı, çocuğun sosyal çevresi, psikolojik durumu ve çalışma disiplini gibi birçok değişkenden ötürü derslerde başarısızlık söz konusu olabilir. Akademik başarının yükseltilmesi için ailelerin de bilinçli olması ve çocuğa baskı yapmak yerine, öncelikle başarısızlığın nedenlerini analiz etmesi gerekir.

CEVAP: A

67. Madde kullanımında risk faktörleri

1. Biyolojik, Genetik, Yapısal
 2. Psikolojik ve Davranışsal, İçsel süreçler, Davranış profilleri ve repertuarı, Kişilerarası etkileşim stilleri
 3. Sosyal ve Çevresel, Ailesel etkileşimler, Akran etkileşimleri, Toplumla etkileşim olarak sınıflandırılabilir.
- Soruda İlkay'ın kardeşi ile ilgili bilgi yoktur.

CEVAP: E

- 69.** Kerem Bey, yaşadığı kaza sonrasında duygusal olarak çökkün duruma gelmiştir. Çarptığı kişinin yaralı ve kazadaki maddi hasar moralini hayli bozmuştur. Kerem Bey'in yaşadığı durum depresyondur. Sıkıntı hissini şiddetli olduğu depresyonda, intihar riski de yüksektir. Bazen kişilerin hissettiği sıkıntı öylesine dayanılmaz hale gelir ki, bu vakalarda depresyonu düzeltmeyen, ama sıkıntıyı gideren bazı ilaçların kullanılması gerekir.

CEVAP: A

- 68.** Emir'in gerçekleştirdiği davranışlar saldırganlığın ötesinde şiddet içeren davranışlardır. Şiddet, bir kimse-nin bir nesne kullanarak yada kullanmadan başka bir kişiye ciddi biçimde zarar vermesidir. Şiddetin okul ortamında var olması öğrencilerin duygusal ve fiziksel güvenliğini tehdit eden bir durumdur. Öğrenciler arasında orantısız güç kullanılmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle okullarda çocuklara güvenli bir yaşam çevresi oluşturulmalıdır.

CEVAP: C

- 70.** Selimin kendine karşı olumsuz tutum ve davranışlara sahip olduğu düşünüldüğünde öz saygı eksikliği yaşamaktadır. Kişinin kendisine karşı olan tutumları olumsuz ve sağlıksız ise buna özsaygı eksikliği denilir. Özsaygı eksikliğini anlamanın yöntemi ise kişinin gösterdiği belirtileri fark etmekten geçer. Öz saygı eksikliği olan bireylerde şunlar görülür;

- Kendini dış görünüş açısından beğenmeme,
- Başkalarının kendisini güçsüz ve çirkin gördüğünü düşünme,
- Sosyallik konusunda çekinme,
- Yeniliklere açık olmama,
- Kendi benliğine saygı duymama,
- Dış çevre tarafından saygı görmediğini düşünme.

CEVAP: A

71. Soruda belirtilen, bebek bakıcılarının zarar vermeyi hedefleyerek karşısındakinin kendi rızası olmadan ve iradesini dikkate almadan sömürmesi, istismar olarak tanımlanabilir.

Çocuk İstismarı Dünya Sağlık Örgütü çocuk istismarını, çocuğun sağlığına, fiziksel ve psikososyal gelişimine zarar veren, yetişkin veya toplum tarafından uygulanan her türlü fiziksel, duygusal ve cinsel kötü muamele olarak tanımlamaktadır.

İstismar türleri; Fiziksel istismar, 18 yaşından küçük olan çocuğun ebeveyni veya bakımı ve gelişiminden sorumlu kişi tarafından sağlığını olumsuz yönde etkileyecek şekilde fiziksel hasara uğraması ve yaralanmasıdır. Çocuğa elle veya bir nesneyle vurulması, yakılması, itilmesi, sarsılması, bıçaklanması ve ısırılması fiziksel istismarı tanımlayabilir

Cinsel istismar, 18 yaşından küçük çocuğun, yetişkinlerin cinsel tatminini sağlamak amacıyla yetişkin ile çocuk arasında cinsel ilişki kurulmasıdır. Psikososyal gelişimini henüz tamamlamamış küçük yaştaki çocukların yetişkinler tarafından cinsel uyaran olarak görülüp kullanılması cinsel istismar olarak tanımlanmaktadır .

Duygusal istismar gündelik hayatta çok sık karşılaşılan, çocuğun etrafındaki yetişkinler tarafından uygulanan ve çocuğun kişiliğine zarar veren, duygusal gelişimini engelleyen eylemler veya eylemsizliklerdir.

Ekonomik İstismar Çocukların fizyolojik, psikolojik ve duygusal gelişimini olumsuz yönde etkileyecek, çocuk haklarını ihlal edici işlerde ücretsiz veya düşük ücretle çalışması veya çalıştırılması ekonomik istismar olarak tanımlanır. Çocukların ağır işlerde çalıştırılması çocuğun fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişimini zedelemektedir.

Soruda bebek bakıcılarının, vurma, elle ya da başka nesne ile bebeklere zarar vermesi fiziksel istismardır.

CEVAP: B

72. Temel önleme; oluşacak sorunlara yönelik tedbirler almak, İkincil önleme; henüz gerçekleşen olayların sayısını azaltmak, Üçüncül önleme; daha çok rehabilitasyon çalışmalarını kapsamaktadır. İkincil ve üçüncül önleme daha çok iyileştirici yönü ile dikkat çekmektedir.

Bun göre (I) bağımlılık üçüncül önleme, (II) ve (III) temel önleme, (IV) ise üçüncül önleme çalışmaları kapsamındadır.

CEVAP: D

73. Siber zorbalık, dijital teknolojiler kullanılarak gerçekleştirilen zorbalıktır. Bu tür zorbalıklar sosyal medyada, mesajlaşma platformlarında, oyun platformlarında ve cep telefonlarında görülebilir. Hedef seçilen kişileri korkutmaya, kızdırmaya ya da utandırmaya yönelik olarak tekrarlanan bir davranıştır. Buna örnek olarak şu eylemler gösterilebilir:

- Sosyal medyada bir kişi hakkında yalanlar yaymak ya da utandırıcı fotoğraflar yayınlamak
- Mesajlaşma platformlarından incitici mesajlar ya da tehditler yollamak
- Başka birinin kimliğiyle başkalarına kötü mesajlar göndermek.

Dolayısıyla A, B, C, E seçenekleri siber zorbalıktır. D seçeneğinde ise Selin tartıştığı kardeşiyle iletişim kurmak istemekte bu yüzden e-posta kullanmaktadır. D seçeneğinde zorbalık bulunmamaktadır.

CEVAP: D

74. Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında çalışanlar arasında birlik, beraberlik ve mesleki dayanışma sağlayarak Psikolojik Danışma ve Rehberlik biliminin ve mesleğinin ülkemizde gelişmesini sağlamak, Psikolojik Danışma ve Rehberlik alanında çalışanların, sosyal, bilimsel, mesleki ve kültürel yönden gelişmelerine yardım etmek, mesleğin üyelerinin haklarını korumak ve savunmak amaçlarına yönelik olarak 03.07.1989 tarihinde 06-35-038 kodlu Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (PDR-DER) adı ile bir dernek kurulmuştur.

Bu amaçlara yönelik faaliyetler göstermek üzere kurulan dernek, başlangıcından günümüze dek aşağıdaki akademisyenlerin başkanlığında çalışmalarını sürdürmüştür:

1989 - 1992 yılları Prof. Dr. İbrahim Ethem ÖZGÜVEN (Hacettepe Üniversitesi)

1992 - 1993 yılları Dr. Fidan KORKUT (Hacettepe Üniversitesi)

1993 - 1996 yılları Prof. Dr. Füsün AKKOYUN (Ankara Üniversitesi)

1996 - 2003 yılları Prof. Dr. Nilüfer VOLTAN-ACAR (Hacettepe Üniversitesi)

2003 - 2008 yılları Prof. Dr. Binnur YEŞİLYAPRAK (Ankara Üniversitesi)

2008 - 2014 yılları Doç. Dr. Tuncay ERGENE (Hacettepe Üniversitesi)

2014 - 2018 yılları Prof.Dr. Filiz BİLGE (Hacettepe Üniversitesi)

2018 - 2019 yılları Prof .Dr. Cengiz ŞAHİN (Hacı Bayram Veli Üniversitesi)

2019 - (Halen) Oğuz ÖZAT

CEVAP: E

75. Soruda verilen tabloya göre öğrencilerin toplam puanları,

F: 4 G:5 H:6 I:10 J:5

K: 9 L:3 M:7 N:3 O:8 'dir.

Popüler öğrenci en yüksek puana sahip öğrencilerdir. I:10, K:9 puana sahip olup lider öğrencilerdir.

CEVAP: B